

Міністерство освіти і науки України

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Юридичний факультет
Кафедра приватного права

Білостоцький державний університет
(м. Білосток, Республіка Польща)

Правові виклики сучасності: міжнародна міграція в умовах глобалізації

МАТЕРІАЛИ

**I Міжнародної науково-практичної онлайн конференції
23 жовтня 2020 року
м. Чернівці**

Чернівці

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
2020

УДК 341.215.4-054.7(08)

П 685

Редакційна колегія:

Гетьманцева Ніна Дмитрівна, доктор юридичних наук, доцент, завідувача кафедрою приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (*голова*);

Кіріак Оксана Василівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (*відповідальний секретар*);

Бутирський Андрій Анатолійович, доктор юридичних наук, доцент кафедри приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, суддя Господарського суду Чернівецької області;

Боднарук Микола Іванович, доктор юридичних наук, професор кафедри приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Процьків Наталія Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри приватного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

П 685 **Правові** виклики сучасності: міжнародна міграція в умовах глобалізації : Матеріали I Міжнар. наук.-практ. онлайн конф. (Чернівці, 23 жовтня 2020 р.) / [редкол.: Н.Д. Гетьманцева (голова), О.В. Кіріак (відпов. секр.) та ін.]. – Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 236 с.
ISBN 978-966-423-585-0

До збірника увійшли матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Правові виклики сучасності: міжнародна міграція в умовах глобалізації» (Чернівці, 23 жовтня 2020 р.).

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалу, що подано у рукописах.

Для науковців, аспірантів та студентів.

УДК 341.215.4-054.7(08)

ISBN 978-966-423-585-0

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2020

Вельмишановні учасники першої міжнародної науково-практичної конференції!

Мені дуже приємно вітати вас на сьогоднішньому он-лайн заході, який присвячений проблемам міграції. Попри обмеження, пов'язані з карантином, університет не зменшує свою активність у науковому спілкуванні з питань, які назріли і є актуальними сьогодні.

Хоча он-лайн формат для нас не дуже звичний, проте має і свої переваги, адже до наукового майданчику долучилося велике коло вчених, які представляють наукові школи як з різних регіонів нашої країни, так і зарубіжних країн: Польщі, Норвегії, Білорусі, Грузії, Італії, Румунії, Молдови, Словачії.

Я впевнений, що сьогоднішня наукова зустріч принесе нам не тільки радість знайомства та особистого спілкування, а й допоможе вирішити важливі теоретичні і практичні питання у сфері міграції населення.

Ще раз вітаю всіх із відкриттям першої науково-практичної конференції та бажаю її учасникам конструктивного діалогу й плідної праці.

Маю надію, що найближчим часом будемо знову зустрічатися і продовжувати наше спілкування.

*Ректор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
проф. Роман Петришин*

Dr hab. Izabela Krasnicka

*Vice-Dean for International Relations and Development
Faculty of Law, University of Bialystok*

***Ladies and Gentlemen, Dear Academics,
Dear Friends!***

There are so many challenges in today's globalized world facing the historic economic crisis, that the title of the conference we are about to begin could not be more accurate.

But defining the existing problems is only the start of the real scientific challenge and the true scientific mission is only completed when a solution or a compromise necessary to approach the problem is found.

Thank you for the international effort all of you are making today to define the key problematic issues in migration and to provide answers to the questions arising from those issues.

It is wonderful to see representatives of Ukrainian, Georgian, Belarussian, Italian, Norwegian and Polish universities come together with such goals.

It is especially fulfilling to see this conference as yet another magnificent step in the already well-established cooperation between the Faculty of Law of the Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University and the Faculty of Law of the University of Bialystok.

The mutual understanding and engagement on both sides has existed for several years, but it is in this unusual time of pandemic when close relations with the neighbors are of highest importance.

We cherish them and we hope through initiatives like this the shadow of the COVID-19 can be lifted and the enlightenment of the academic exchange, even if in the on-line format, dominates the virus.

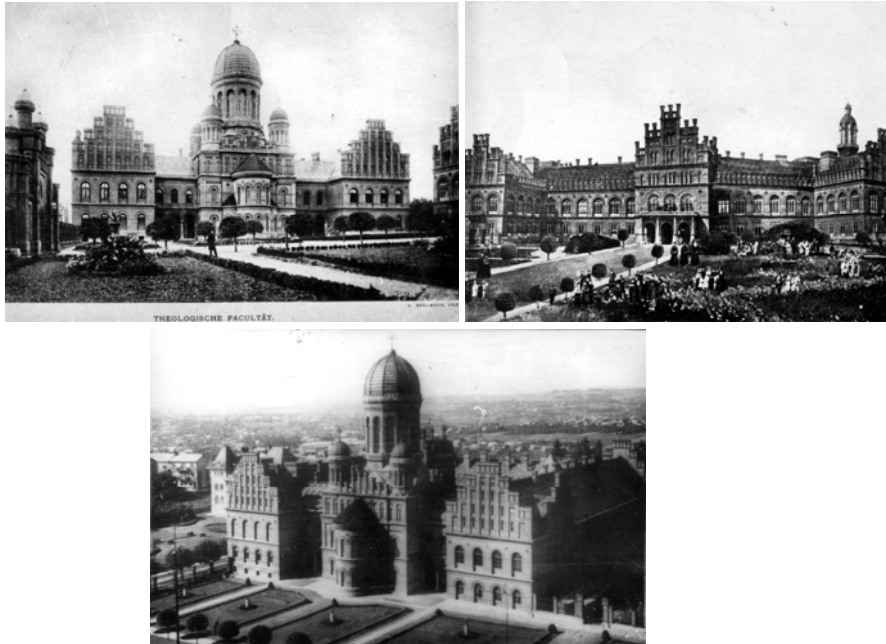
My only regret is, that when this day, filled with excellent presentations, is over, we will not be able to enjoy the usual post-conference social events that are the best supplement to the merits of the scientific gatherings. We will make up for this in the future and we will be more than happy to host you all in Bialystok next time.

For now, let the conference begin, let the knowledge zoom the wires.

THANK YOU, all of you, for making it happen.

Історія університету

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича — один із найстаріших класичних університетів в Україні. Розташований у величній будівлі сучасних Чернівців – комплексі, спорудженому в 1864-1882 рр. як резиденція буковинських митрополитів за проектом відомого чеського архітектора Йосифа Главки. Роботи інтер'єрів виконані віденськими художниками К. Іобстом, І. Кляйном, чеським К. Свободою, буковинськими Е. Бучевським і Є. Максимовичем. Стиль будівель еклетичний з домінуючим мотивом візантійської та романської архітектури.

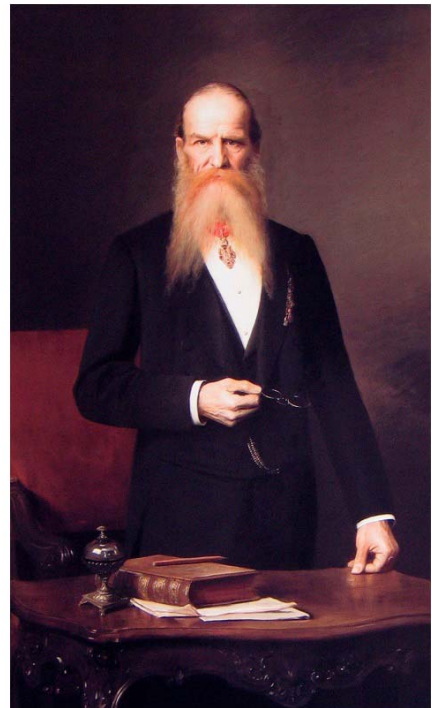
1868 року ставиться питання в Буковинському сеймі про заснування юридичної академії в Чернівцях. А 1872 року депутат краю доктор Костянтин Томашук на засіданні від 28 листопада 1872 р. висунув і обґрунтував пропозицію про заснування в Чернівцях університету.

Указом австрійського імператора Франца-Йосифа від 31 березня 1875 р. було засновано Чернівецький університет, у тому числі й богословський греко-православний факультет - єдиний православний факультет в Австрійській імперії.

4 жовтня 1875 р. відбулося урочисте відкриття університету, якому було надано назву Чернівецький університет ім. Франца-Йосифа.

Мав різні назви: імені **Франца Йосифа** (нім. *Franz Josephs*) у 1875–1918 рр., *Universitatea Regele Carol I din Cernăuți* (1919–1940) і Чернівецький державний університет після 1940 року. З **1989** року Чернівецькому університетові присвоєно ім'я **Юрія Федьковича**.

Перший ректор — відомий учений і громадський діяч К. Томашук. Тут викладали і вели дослідницьку роботу науковці європейського та світового рівня: економіст Й. Шумпетер, юрист Г. Гросс, історик Р. Кайндль, славіст О. Калужняцький, мовознавець С. Смаль-Стоцький.

Після розпаду Австро-Угорської імперії у 1918 році Університет до 1940 року вважався румунським вищим навчальним закладом.

У 1940 році після входження Північної Буковини до складу УРСР Університет реорганізовано у державний вищий навчальний заклад з українською мовою навчання. У 1989 році Університетові присвоєно ім'я визначного буковинського письменника Юрія Федьковича, у 2000 році — надано статус національного.

Сьогодні в Університеті функціонує 2 інститути: Інститут біології, хімії та біоресурсів та Інститут фізико-технічних і комп'ютерних наук, 12 факультетів: географічний, економічний, іноземних мов, історії, політології та міжнародних відносин, архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва, педагогіки, психології та соціальної роботи, математики та інформатики, філологічний, філософсько-теологічний, факультет фінансів, підприємництва та обліку, факультет фізичної культури та здоров'я людини, юридичний; коледж. Діє кафедра військової підготовки.

Підготовка майже 20 тисяч студентів здійснюється за 54 напрямками, 69 спеціальностями. Функціонує 87 кафедр.

Навчально-виховний процес та наукову роботу забезпечують 1200 викладачів: з них 130 докторів наук, професорів, більше 700 кандидатів наук, доцентів; 15 академіків Національної академії наук України, Національної академії педагогічних наук України та Академії наук вищої школи України; 5 лауреатів Державних премій; 39 – відзначені державними нагородами.

В Університеті діють аспірантура і докторантура, 11 спеціалізованих учених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій. Основні напрями наукових досліджень:

теоретичні та прикладні дослідження напівпровідникового матеріалознавства; розробка нових технологій, матеріалів, мікросхем і приладів для опто-, радіо- та мікроелектроніки,

напівпровідникового приладобудування; статична оптика, голографія; технології модульного навчання; інноваційні технології в бізнесі та освіті, проблеми творчої самореалізації

особистості; охорона навколишнього середовища; екологія; географія; історія України міжнародні відносини, політологія, проблеми мови та літератури, правознавство та ін. За цими напрямками працює понад 15 наукових шкіл.

При Університеті діють: центр буковинознавства, *центр канадських студій імені Рамона Гнатишина*, центр американських студій, *центр німецькомовних студій «Геданкендах»*, *центр євроатлантичної інтеграції та безпеки*, центр богемістики, центр порівняльної румунської філології імені Г. Бостана, *центр славістичних студій*, центр іудаїки; *історико-культурний центр*, клуб творчої молоді «Контакт».

Університет має 14 навчальних корпусів, 7 гуртожитків, спорткомплекс, дослідне господарство, ботанічний сад, зоологічний, геологічний та етнографічний музеї, видавництво «Рута», бібліотеку з книжковим фондом майже 3 млн. примірників. Видається студентська газета «Ньюформати».

Поряд з університетом вдало спланований мальовничий дендрологічний парк з рідкісними видами рослин.

Діє розгалужена система органів студентського самоврядування, які беруть активну участь у навчально-виховному процесі, науковому і громадському житті міста, області.

Викладачі і студенти беруть участь у спільних наукових програмах, які здійснюються згідно з угодами про творчу співпрацю з провідними навчальними закладами та науковими інституціями США, Канади, Австрії, Німеччини, Польщі, Росії, Болгарії, Англії, Македонії, Румунії, Чехії, Китаю, Ізраїлю та інших країн. Про міжнародний авторитет ВНЗ свідчать і такі факти, як визнання Міжнародним біографічним центром у Кембріджі двох професорів «Людиною року», присвоєння науковцям звання «Почесний доктор» Саскачеванського (Канада), Сучавського (Румунія) та Бельцького (Молдова) університетів, присудження

грантів 14 викладачам, аспірантам та студентам університету, премії Галілео Галілея проф. О. Ангельському.

У жовтні 1999 року Чернівецький університет прийняли до лав почесних членів Міжнародної асоціації університетів «PhiBetaDelta» (США). З 2000 року Чернівецький університет є членом Дунайської ректорської конференції.

У січні 2009 р. університет увійшов до Європейської асоціації університетів, приєднався до Угоди про

партнерство у створенні електронної бібліотеки України (ELibUkr). Ще одним визначальним моментом є позитивне рішення про приєднання Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича до Великої хартії університетів (MagnaChartaUniversitatum).

28 червня 2011 року, у день відзначення 15-ї річниці Конституції України, 35 сесія Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО прийняла рішення включити Архітектурний ансамбль Резиденції митрополитів Буковини і Далмації (нині Центральний корпус університету) до списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Архітектурний шедевр Резиденції митрополитів Буковини і Далмації створено за проектом чеського архітектора Йозефа Главки, будівництво якого тривало впродовж 1864-1882 рр. Резиденція митрополитів Буковини і Далмації є третім власне український об'єктом, що входить до Списку Всесвітньої спадщини.

Галина Трунова. <i>Окремі аспекти реалізації прав трудових мігрантів у сфері соціального страхування</i>	178
Андрій Худик. <i>Соціальна адаптація мігрантів</i>	180
Роман Шабанов. <i>Забезпечення гідної праці у вимірі трудової міграції</i>	182
Тетяна Юзько. <i>Роль міжнародних актів у захисті прав трудящих-мігрантів</i>	184

СЕКЦІЯ 4

МІГРАЦІЯ І ДИСКРИМІНАЦІЯ

Сергій Галкевич. <i>Правові механізми захисту від дискримінації у сфері праці</i>	189
Ірина Козуб. <i>Дискримінація у сфері праці за ознаками сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності як детермінант трудової міграції</i>	191
Юрій Пацурківський. <i>Основні напрямки реалізації соціальної функції права власності як важливої гарантії захисту прав фізичних осіб від дискримінації</i>	193
Анна Славко. <i>Запобігання дискримінації в реалізації свободи пересування: практика ЄСПЛ</i>	195
Ольга Храбатин. <i>Трудові права працівників та роль держави в їх забезпеченні і реалізації</i>	197

СЕКЦІЯ 5

ПЕРША ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Денис Арсенюк. <i>Сімейна міграція: сучасний стан та майбутнє</i>	201
Вікторія Байбузан. <i>Ресстрація іноземних трудових мігрантів в Україні як засіб протидії дискримінації</i>	203
Марина Гайдар. <i>Захист прав трудящих мігрантів</i>	205
Юрій Гарасим. <i>Аналіз основних причин міграції трудових кадрів у сільському господарстві України та ЄС</i>	207
Діана Голудзяк. <i>Фемінізація трудової міграції</i>	209
Ольга Гриндей. <i>Права людини у сфері міграції</i>	211
Марія Дембіцька. <i>Укладення шлюбу з іноземцем як підстава для міграції</i>	213
Лілія Іванів. <i>Наслідки трудової міграції для країни-реципієнта та країни-донора трудового ресурсу</i>	215
Анна Кононенко. <i>Сучасна міграційна політика країн ЄС</i>	217
Ксенія Малофій. <i>Наслідки трудової міграції для України</i>	219
Олександра Мегек. <i>Дискримінація трудових мігрантів в умовах пандемії</i>	220
Софія Мельниченко. <i>Основні проблеми міграційної політики країн Європи та шляхи їх вирішення</i>	222
Тетяна Осадчук. <i>До питання про нелегальну трудову міграцію</i>	224
Альвіна Панцерна. <i>Реалізація права на свободу пересування у контексті міграційних процесів</i>	226
Ярина Паш. <i>Сімейна міграція: проблеми та шляхи подолання</i>	228
Катерина Пилипенко. <i>Міграційні процеси в Україні: стан та особливості</i>	231
Каріна Скубак. <i>Проблеми захисту права на користування жилими приміщеннями трудовими мігрантами України</i>	232
Юлія Шиян. <i>Конституційно-правове регулювання міграційних процесів в Україні</i>	234

та соціально-економічного захисту, хоча багато з цих людей перебувають у вразливій ситуації через високий рівень тимчасового, неофіційного й незахищеного працевлаштування. Раз за разом лунають заклики до міжнародної спільноти про налагодження безпечної, впорядкованої та врегульованої міграції. Пропонуються практичні рішення для найбільших проблем міграції, які поглибила пандемія. Зокрема, держави зобов'язані забезпечити доступ до базових послуг для всіх мігрантів, незалежно від їхнього статусу, і працювати над гуманнішим і конструктивним сприйняттям мігрантів і міграції.

Окреслено ті дії, на які повинні піти держави, щоб розширити шляхи для врегульованої міграції і виконати свої зобов'язання стосовно безпечних і гідних умов для повернення; щоб застосовувати імміграційне затримання тільки як крайній захід і припинити затримання дітей і родин; а також щоб забезпечити швидші, безпечніші і дешевші шляхи для грошових переказів [4].

Багато держав уже йдуть цим шляхом, виконуючи свої зобов'язання і вживаючи заходів, щодо зменшення вразливості мігрантів в умовах COVID-19. Ці країни, зокрема, надають мігрантам врегульований статус, подовжують їм дозволи на перебування й роботу, забезпечують їм доступ до основних медичних послуг і соціального захисту, а замість імміграційного затримання вдаються до альтернативних заходів на рівні місцевих громад. Отже, можна зробити висновок, що під час епідемії у сфері трудової міграції склалася унікальна ситуація, яка об'єктивно приводить до зростання ролі урядів і централізації процесів. Можливо, ця ситуація приверне увагу уряду до побудови реальних і життєздатних програм реінтеграції трудових мігрантів.

Список використаних джерел:

1. Коронавірус буде мати короткочасний вплив на трудову міграцію - президент ВАКМП. URL : <https://mind.ua/news/20208500-koronavirus-bude-mati-korotkochasnij-vplivna-trudovu-migraciyu-prezidentvakmp>
2. Коронавірус і міграція: як реагував уряд. URL: <https://cedos.org.ua/en/articles/koronavirus-i-migratsiia-iaak-diiav-urjad>
3. Права людини в умовах пандемії COVID-19 (гайд). URL : <https://www.amnesty.org.ua/covid19-hr-guidance/>
4. Пандемія і міграція. Як пандемія COVID-19 впливає на трудових мігранток? HTML : <https://www.ppl.org.ua/pandemiya-i-migraciya-yak-pandemiya-covid-19-vplivaye-na-trudovix-migrantok.html>

Софія Мельниченко

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти.
Херсонський державний аграрний університет
(м. Херсон, Україна)

наук. керівник: Руслана Бабушкіна

кандидат сільсько-господарських наук, доцент.
Херсонський державний аграрний університет
ruslanabab@ukr.net
(м. Херсон, Україна)

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ЄВРОПИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У наш час міграційна політика в європейських країнах є важливим чинником забезпечення національної безпеки держав Європейського союзу. Оскільки, саме від добре продуманої міграційної політики залежить соціальна, політична та економічна стабільність у суспільстві. У зв'язку із активізацією міграційних процесів та впливом біженців у Європу загострюються проблеми, пов'язані із подальшим соціально-економічним розвитком держав та стабільністю їх політичних систем.

Дослідженням проблематики регулювання міграційних процесів займалися такі українські вчені, як: Е. Лібанова, О. Пархомчук, М. Романюк, О. Малиновська, С. Пирожков та ін [1].

В умовах швидких якісних та кількісних змін світових міграційних процесів, які відбуваються під впливом глобалізації, зростає значення засобів та механізмів їх регулювання, надання їм організованого, безпечного та неконфліктного характеру. Основним елементом управління міграціями є міграційна політика як національних держав, так і їх об'єднань.

У вузькому розумінні, міграційна політика спрямована на регулювання чисельності, складу, спрямованості переміщень населення певних територій; а в широкому – це так звана «державна доктрина» чи концепція регулювання міграційних процесів, яка спрямована на збалансований розвиток населення певного територіального утворення [2].

Перш, ніж розглядати політику ЄС у сфері міграції, необхідно коротко охарактеризувати міграційну ситуацію на континенті. Передовсім зазначимо, що в другій половині минулого століття спочатку Західна та Північна, згодом Південна, а на початку 2000-х років Центрально-Східна Європа пережили так званий міграційний перехід, тобто перетворення з території, звідки населення вибуває, на таку, куди спрямовуються численні імміграційні потоки. Саме це було першопричиною розвитку систем управління міграціями європейських країн спочатку на національному, а потім і на регіональному рівні [3].

На сьогодні основними факторами формування міграційної політики ЄС, крім міграційного тиску із-зовні, є демографічна ситуація, що склалася в більшості європейських країн, та потреби ринку праці. У короткотерміновій перспективі певну роль відіграли також реалії фінансово-економічної кризи, наслідки якої досить болючі, особливо для деяких членів ЄС. На внутрішню європейську мобільність вплинуло розширення складу Євросоюзу останнього десятиліття, в основному за рахунок країн, які за рівнем життя та заробітків суттєво поступалися «старим» членам ЄС [4].

У сфері міграційної політики країн Європи на даний час існують наступні проблеми:

- перетворення європейських країн, які колись були «донорами» мігрантів в інші країни Європи, в головні осередки іммігрантів на теперішній час, що стало наслідком зміни міграційних потоків та кола держав-постачальників робочої сили на міжнародній арені. До таких країн слід віднести: Італію, Грецію, Португалію та Іспанію;
- високий рівень зростання нелегальної імміграції, що пов'язано з тим, що керівництво країн ЄС протягом тривалого часу не здійснювало жорсткого контролю за притоком нелегальної робочої сили;
- поява ізольованих іммігрантських етнічних общин та виникнення мультикультурного суспільства, що є потенційною підставою для існування прихованих конфліктів, які з часом можуть перерости у міжкультурне протистояння;
- стрімке зростання злочинності, що пов'язане саме зі спільнотами, які стали корінними жителями країн Європи внаслідок міграційних процесів.

Основними напрямками вирішення проблем міграційної політики країн Європи є:

1. Прийняття нормативно-правових документів на загальноєвропейському рівні для встановлення обмежень на міграційні потоки;
2. Посилення контролю за прикордонними територіями під час їх перетину біженцями та нелегальними іммігрантами;
3. Створення на державному рівні законодавчо-правових документів для так званого «стимулювання» поверненню біженців на батьківщину та ін.

Таким чином, міграційна політика Євросоюзу вимагає тотального перегляду та впровадження в життя нових підходів до вирішення проблем нелегальної міграції. Боротьба з нелегальною імміграцією має бути найважливішим стратегічним пріоритетом в зовнішній політиці країн ЄС у зв'язку з його майбутнім розширенням.

Список використаних джерел:

1. Пак Н. А. Міграційна політика країн Європейського Союзу: проблеми і перспективи / Н. А. Пак. // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2017. – №6. – С. 54–57.
2. Ионцев В.А. Направления миграционной политики развитых капиталистических стран / В.А. Ионцев. – М., 1980.
3. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії / О. А. Малиновська. – Київ: НІСД, 2018. – 472 с.
4. Малиновська О. А. Міграційна політика Європейського Союзу: виклики та уроки для України / О. А. Малиновська. // НІСД. – 2014.